

1. melléklet az 5/2018. (VI.28.) önkormányzati rendelethez

a) helyi egyedi védelem alatt álló építészeti elemeinek jegyzéke

Értékleltár szerinti sorszáma	Cím	Megnevezés/ funkció	hrsz	kategória
01	Petőfi utca	római katolikus templom	1	Építmény (épület és műtárgy)
02	Petőfi utca 43.	Lakóépület	132	Építmény (épület és műtárgy)
03	Petőfi utca 20.	Lakóépület	25	Építmény (épület és műtárgy)

b) Építészeti Értékleltár [lásd a következő oldalon]

SUMONY KÖZSÉG HELYI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG TELEPÜLÉSI ÉRTÉKLELTÁRA

TARTALOMJEGYZÉK

RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNYEK LISTÁJA

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNYEK ADATLAPJAI

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNYEK ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE

KÉSZÍTETTE:

TÓTH DÓRA KATA TELEPÜLÉSTERVEZŐ TT 17-1484

NÉMETH TAMÁS TELEPÜLÉSI FŐÉPÍTÉSZ

KÉSZÜLT 2025. 11.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 83. § (2) bekezdésének c) pontja

RÖVID ÖSSZEFOGLALÓ

Sumony község Településkép védelmi rendeletének 1. számú módosításához szükségessé vált az Értékleltár elkészítése, melyet a 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 83. § (2) bekezdésének c) pontja határoz meg.

Ennek részletes tartalmát a 68/2018. (IV. 9.) Kormányrendelet 14. melléklete 1.4. pontja határozza meg. az alábbiak szerint állapítja meg:

1.4. A helyi építészeti örökség települési értékleltára, amely értékkataszterben az önkormányzati főépítész által meghatározottak szerint tartalmazza a helyi építészeti örökség országos vagy helyi védelemre méltó elemeit:

1.4.1. településszerkezetet,

1.4.2. telekstruktúrát és az utcavonal-vezetést,

1.4.3. utcaképet vagy utcakép részletet,

1.4.4. egyéb településkarakter elemeket,

1.4.5. építményrészletet vagy az alkalmazott anyaghasználatot, tömegformálást, homlokzati kialakítást,

1.4.6. táj- és kertépítészeti alkotást, egyedi tájértéket, növényzetet,

1.4.7. szobrot, képzőművészeti alkotást, utcabútort.

A fenti szempontok szerint mérlegelve, a települési főépítésszel egyeztetve került rögzítésre a helyi védelemre érdemes építmények köre, mely összesen 9 db épület.

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNYEK LISTÁJA

Értékleltár szerinti sorszáma	Cím	Megnevezés/funkció	hrsz	kategória
01	Petőfi utca	római katolikus templom	1	Építmény (épület és műtárgy)
02	Petőfi utca 43.	lakóépület	132	Építmény (épület és műtárgy)
03	Petőfi utca 20.	lakóépület	25	Építmény (épület és műtárgy)
04	Petőfi utca 12.	lakóépület	34	Építmény (épület és műtárgy)
05	Petőfi utca 44.	mezőgazdasági építmény	132	Építmény (épület és műtárgy)
06	Petőfi S. utca 54.	mezőgazdasági építmény	74	Építmény (épület és műtárgy)
07	Petőfi S. utca 51.	lakóépület	77	Építmény (épület és műtárgy)
08	Petőfi S. utca 67.	mezőgazdasági építmény	57	Építmény (épület és műtárgy)
09	Vasúti őrház 3. sz. út	közlekedési építmény	068/1	Építmény (épület és műtárgy)

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNYEK ADATLAPJAI

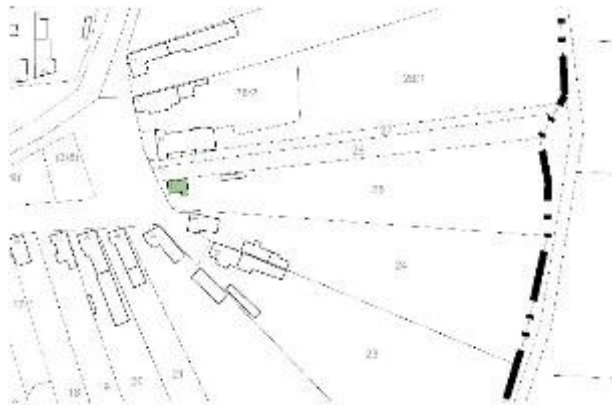
01	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca		EOVX:	562293
		Helyrajzi szám	1		EOVY:	69940
Védettség:		Helyi egyedi védelem		Javaslat országos védelemre:		nem
Egyéb fennálló védettség		nincs		Nyilvántartás típusa	szakrális építmény	
				Tulajdonos	egyház	
Helyi emlék leírása, jellege		Egyhajós, egytornyos, katolikus templom. A főhomlokzatot a torony és az azt közrefogó, lendületes, íves vonalú oromzat határozza meg. Az épület külső falait egyszerű, lapos falpillérek (lizénák) tagolják, az ablakok pedig magasan elhelyezkedő, szegmensíves záródásúak. A torony nyolcszögletű sisakban végződik.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		A késő barokk stílusú templom 1863-1865 között épült (Vörös Lipót plébános idején), de az épület „benedikálására” (megáldás) csak 1866. május 2-án került sor Daróczy Zsigmond pécsi általános püspöki helynök, kanonok által. A templom védőszentje Szent Zsigmond (középkori német vértanú király) lett, akinek a festménye a főoltár mögött látható. A templom 1865 őszére már elkészült, erről tanúskodnak G. Rück festőművész mennyezetfreskói és Thán Mór festőművész ugyancsak 1865 évszámmal szignált főoltárfestménye a már korábban említett szent Zsigmond vértanú királyról. A főoltár vörös márványból készült. 1882-ben vette meg Vörös Lipót plébános, valamint Sumony és Bánfa község együttesen a „Szent István és Szent Mihály” oltárokat és helyezték el a jelenlegi helyükre. A templom eredeti harangjait 1916. augusztus 23-án elvitték, helyettük 1936-ban 3 új harangot kapott a templom („Szent Zsigmond” harang – 500 kg -, „Szent József” harang – 214 kg-, „Szent Vendel” harang – 130 kg), amelyeket Schlezák László budapesti harangöntő cége öntött, szállított és helyezett el a toronyban. A templom egyszerűbb, kevésbé díszes kialakítás a vidéki, ún. "falusi barokk" építészet sajátossága.				
Helyi emlék jelentősége		A templom a település legfontosabb szakrális, építészeti és történelmi emléke. A török hódoltság utáni újjáépítési korszak lenyomata, amely a közösség vallási és gazdasági megerősödését szimbolizálja. A falu központjaként és legmeghatározóbb épületeként a helyi identitás és a közösségi élet alapvető jelképe.				
Védett építészeti elemek		templom külső és belső megjelenése				
Korrektíós javaslat		nem szükséges				

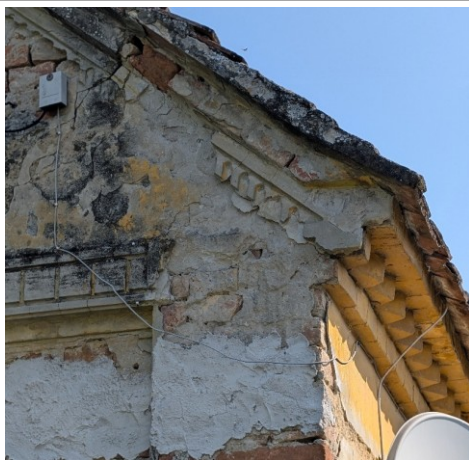
02	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 43.		EOVX:	562251
		Helyrajzi szám	132		EOVY:	69894
Védettség:	Helyi egyedi védelem		Javaslat országos védelemre:		nem	
Egyéb fennálló védettség	nincs		Nyilvántartás típusa		lakóépület	
			Tulajdonos		természetes személy	
Helyi emlék leírása, jellege	A település főterének térfalát adja ez a nagyméretű, L-alaprajzú, földszintes saroképület, amely egykor nemesi kúriaként vagy jó módú birtokos lakóházaként funkcionált. Legfőbb jellegzetessége a főhomlokzat közepén elhelyezkedő, enyhén kiugró bejárat (középrizalit), amelyet két oszlop tart, és háromszögletű oromzat (timpanon) zár le. Az épületet kontyolt tető fedí.					
Helyi emlék története, stílusa, datálása	Az épület a 19. század közepén (kb. 1810-1860 között), a reformkor idején épülhetett. A klasszicista stílus jegyeit hordozza. A szimmetrikus elrendezés, az oszlopos-timpanonos bejárat, valamint a letisztult, dísztelen homlokzat mind a klasszicizmus stílusjegyei. Az L alakú befordulás későbbi átalakítás eredménye.					
Helyi emlék jelentősége	Valószínűleg a település egyik legfontosabb történelmi épülete, amely egykor egy helyi birtokos család központja lehetett.					
Védett építészeti elemek	Épület tömege és utcai homlokzatainak (déli és keleti) nyílásrendje, valamint a bejárat rész kialakítása.					
Korrekciós javaslat	nem szükséges					

03	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 20.		EOVX:	562474
		Helyrajzi szám	25		EOVY:	69927
Védettség:	Helyi egyedi védelem		Javaslat országos védelemre:		nem	
Egyéb fennálló védettség	nincs	Nyilvántartás típusa		lakóépület		
		Tulajdonos		természetes személy		
Helyi emlék leírása, jellege	L-alaprajzú, jómódú parasztház vagy polgárház. Jelenlegi, romos állapotában is jól láthatóak az egykori díszes vakolatarchitektúra maradványai. A legszembetűnőbb elemek az oromzaton található legyezőmotívum és fogsoros párkány, az ablakok körüli vakolatkeretek, valamint a homlokzaton felsejlő, függőlegesen barázdált falpiller (kannellúrázott lizéna) töredéke.					
Helyi emlék története, stílusa, datálása	A különböző történelmi korokból (klasszicizmus, barokk) szabadon válogatott díszítőelemek – mint a fogsoros párkány és a legyezőmotívum – együttes használata az eklektikára jellemző. 19. század végén vagy a 20. század elején (kb. 1880-1920 között) épülhetett.					
Helyi emlék jelentősége	Az épület a népi építészet egyik jellegzetesebb példája, a falu épített örökségének egyik darabja.					
Védett építészeti elemek	Épület tömege, utcai homlokzatának nyílásrendje.					
Korrekciós javaslat	A megmaradt vakolati díszekből és esetleg fellelhető korabeli fotók alapján homlokzat architektúrájának helyreállítása szükséges. Javasolt a redőnyök cseréje zsalugáterekre, valamint az antenna és parabola áthelyezése az épület hátsó részére.					

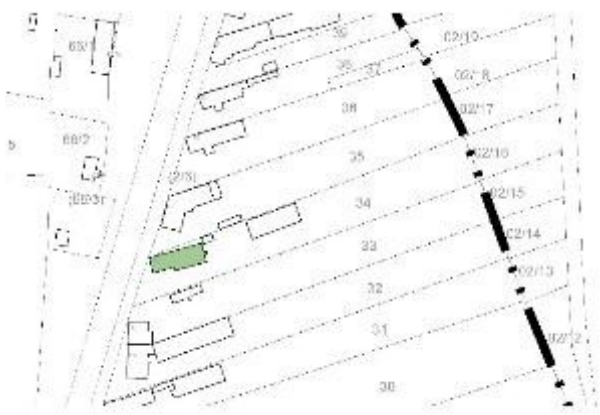

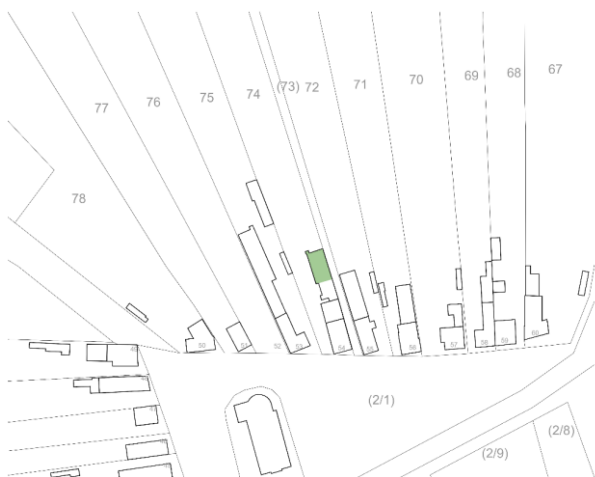

04	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 12.		EOVX:	562492
		Helyrajzi szám	34		EOVY:	70102
Védettség:		Helyi egyedi védelem		Javaslat országos védelemre:		nem
Egyéb fennálló védettség		nincs		Nyilvántartás típusa	lakóépület	
				Tulajdonos	természetes személy	
Helyi emlék leírása, jellege		Hagyományos elrendezésű, nyeregtetős parasztház, amelynek legfőbb jellegzetessége az oldalsó, boltíves, árkádos tornác. A zárt mellvédfalas tornácot ritmikusan ismétlődő, félköríves nyílások tagolják, loggia-szerű megjelenést kölcsönözve az épületnek. Figyelemre méltó a bejárati ajtó is, amelynek felső részét színes üvegekből kirakott, félköríves ablak díszíti.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		Az árkádos tornác a klasszicista és a késő barokk építészetből átszívárgott formai elem, amely a tehetősebb paraszti réteg építkezéseinél jelent meg, ötvözve a hagyományos elrendezést egy reprezentatívabb külsővel. Építés ideje a 19. század vége-20. század eleje.				
Helyi emlék jelentősége		Az épület a népi építészet egyik legjellegzetesebb példája, a falu épített örökségének egyik darabja.				
Védett építészeti elemek		Az épület tömege, utcai nyílásrendjének osztása, párkányzata, illetve a tornác kialakítása.				
Korrektíós javaslat		nem szükséges				

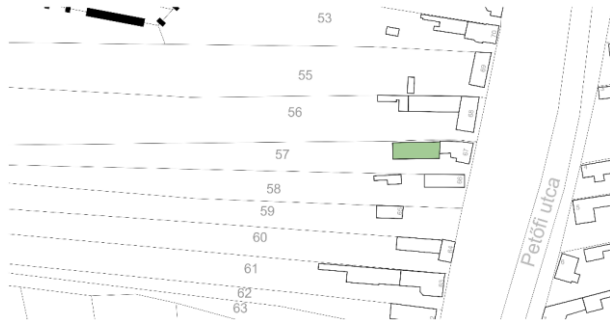
05	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 44.		EOVX:	562195
		Helyrajzi szám	132		EOVY:	69894
Védettség:	nincs		Javaslat országos védelemre:		nem	
Egyéb fennálló védettség	nincs		Nyilvántartás típusa		mezőgazdasági építmény	
			Tulajdonos		természetes személy	
Helyi emlék leírása, jellege		Ez egy nagyméretű, uradalmi gazdasági épületegyüttes, amely valószínűleg istállóból, pajtából és magtárból áll. Az épületek nyerstéglából készültek, legfőbb jellegzetességük a falba épített, díszesen elrendezett szellőzőnyílások, amelyek között kör és rés alakúak is előfordulnak. Az egyik tetőn egy kiugró, kis méretű rakodónyílás látható.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		Az építés ideje a 19. század végére tehető. Stílusa a korabeli historizáló uradalmi építészet, ahol a funkció mellett a gondos, esztétikus kivitelezés is fontos szerepet játszott. A díszes szellőzők a praktikum (száradás, szellőzés) és a tetszetős megjelenés ötvözetének remek példái.				
Helyi emlék jelentősége		A korabeli mezőgazdaság jelentőségét mutatja, hogy az igényes építészeti kultúra még a gazdasági épületekre is kiterjedt.				
Védett építészeti elemek		A gazdasági épület tömege, téglarchitektúrája, tagozata, nyílásrendje.				
Korrektíós javaslat		nem szükséges				

06	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 54.		EOVX:	562315
		Helyrajzi szám	74		EOVY:	70013
Védettség:		nincs		Javaslat országos védelemre:		nem
Egyéb fennálló védettség		nincs		Nyilvántartás típusa	mezőgazdasági építmény	
				Tulajdonos	természetes személy	
Helyi emlék leírása, jellege		Jómódú paraszti gazdasági épület, vélhetően pajta, istálló vagy magtár. Az épület teljes egészében nyerstéglából épült, és rendkívül gazdag téglákból kirakott díszítéssel rendelkezik. Ilyen a "fűrészfogas" oromfalszél, az oldalfalakat tagoló falpillérek (lizénák), a díszes párkányzat és a szegmensíves nyíláskeretezések.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		Az épület a Monarchia-kori gazdasági fellendülés idején, a 19. század végén vagy a 20. század elején (kb. 1880-1920 között) épült. Stílusa a historizáló. Ebben a stílusban az iparilag előállított építőanyagot, a téglát nemcsak szerkezeti, hanem elsődleges esztétikai, díszítő elemként is használták.				
Helyi emlék jelentősége		A századfordulós mezőgazdasági konjunktúra és a falu egykori gazdasági erejének fontos tárgyi dokumentuma.				
Védett építészeti elemek		A gazdasági épület tömege, téglarchitektúrája, tagozata, nyílásrendje.				
Korrekciós javaslat		nem szükséges				

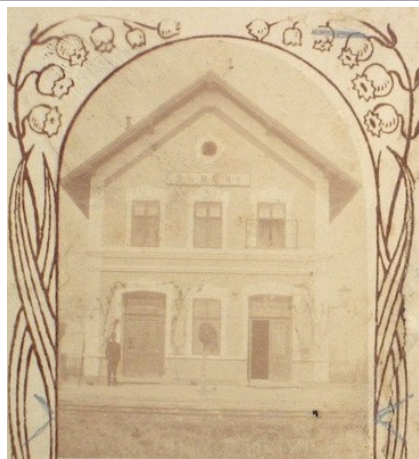

07	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 51.		EOVX:	562280
		Helyrajzi szám	77		EOVY:	69982
Védettség:		nincs		Javaslat országos védelemre:		nem
Egyéb fennálló védettség		nincs		Nyilvántartás típusa	lakóépület	
				Tulajdonos	természetes személy	
Helyi emlék leírása, jellege		Ez egy hagyományos, nyeregtetős lakóépület (parasztház). Meghatározó jellegzetessége az oldalsó homlokzaton található nagy, boltíves nyílással rendelkező, mély tornác. Ezt a típust a néprajzi irodalom ezen a vidéken gyakran "laskás" háznak is nevezi. Az utcafronti oromzat egyszerű, két ablakkal és a padlástér szellőzését biztosító résekkel tagolt.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		Az épület a 19. század végén épülhetett. Stílusa a funkcionális szempontok által alakított, díszítés nélküli népi építészet. A "laskás" tornác egy archaikus, a dunántúli régióra jellemző megoldás, amely a helyi építési hagyományok és a korabeli életmód (pl. a tornácon végzett munka) lenyomata.				
Helyi emlék jelentősége		A településen fennmaradt néhány népi lakóház-építészet egyik legértékesebb eleme.				
Védett építészeti elemek		Az épület tömege , utcai homlokzatának nyílásrendje, tagozata, valamint a tornác kialakítása.				
Korrektíós javaslat		nem szükséges				

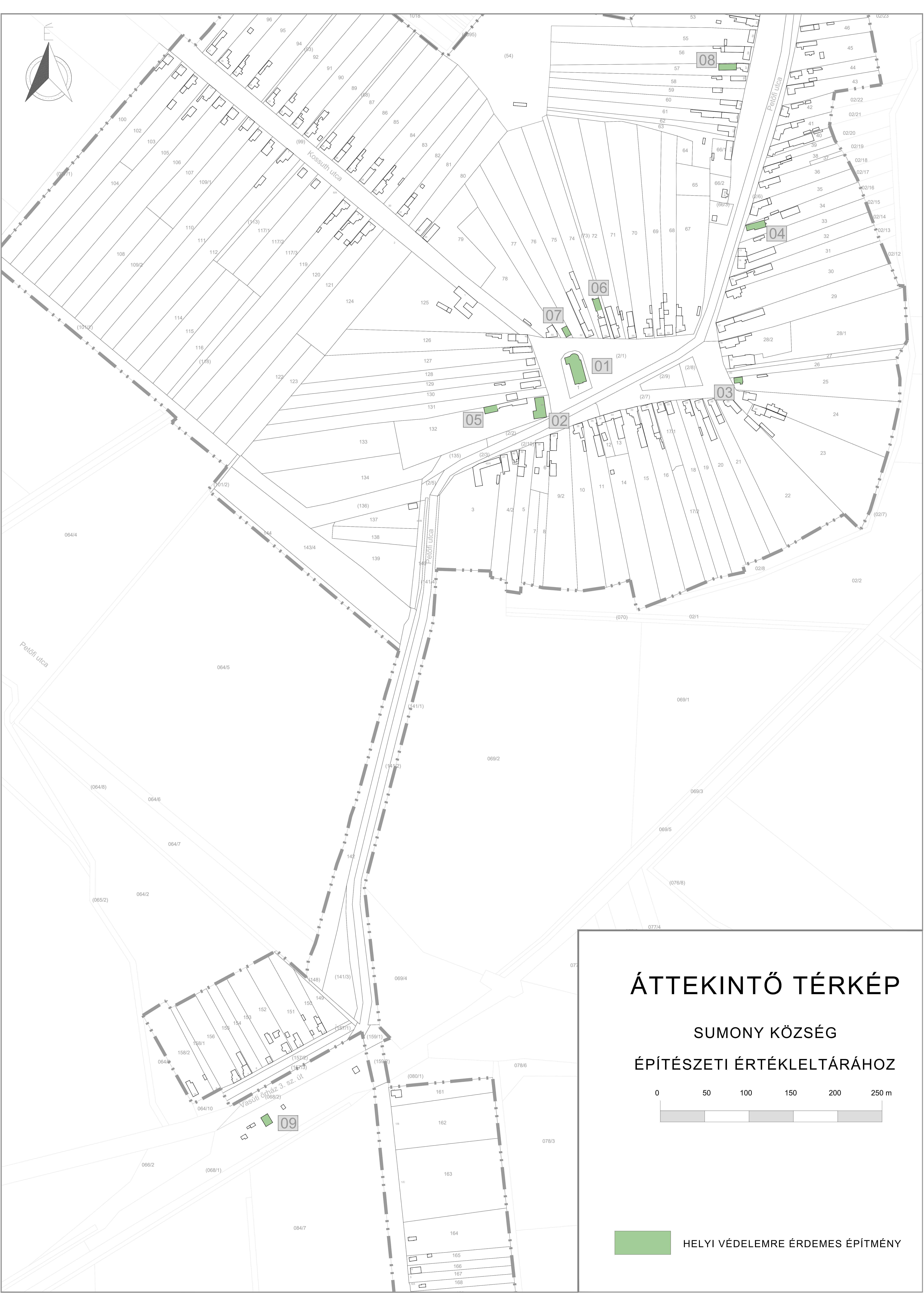
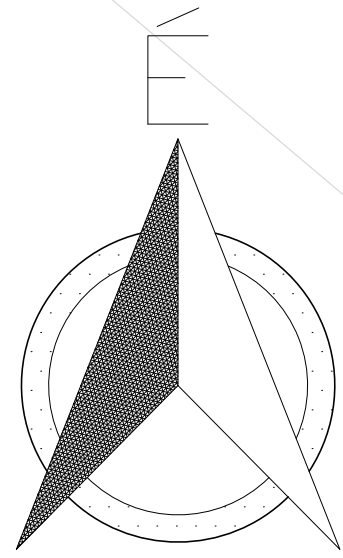

08	azonosító szám	Cím	Petőfi S. utca 67.		EOVX:	562461
		Helyrajzi szám	57		EOVY:	70280
Védettség:	nincs		Javaslat országos védelemre:		nem	
Egyéb fennálló védettség	nincs		Nyilvántartás típusa		mezőgazdasági építmény	
			Tulajdonos		természetes személy	
Helyi emlék leírása, jellege		Lakóépület mögött, annak folytatásában épített, nagyméretű, nyerstéglából épült gazdasági épület, valószínűleg istálló, pajta vagy présház. Jellegzetességét a gondos, tetszetős téglafalépítészet adja, különösen az ormfalon látható, lépcsőzetes vagy "fűrészfogas" díszítés, valamint a falpillérek és a szegmensíves kisablak kialakítása.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		Az épület a 19. század végén vagy a 20. század elején (kb. 1880-1920 között), a Monarchia idején épült. Stílusa a korra jellemző, historizáló, ipari-mezőgazdasági építészet. Ebben a stílusban a funkció mellett az iparilag előállított építőanyag (a téglák) esztétikus, dekoratív felhasználása is fontos szerepet kapott.				
Helyi emlék jelentősége		Az épület a századfordulós jómódú paraszti gazdálkodás igényes építészetének szép példája.				
Védett építészeti elemek		A gazdasági épület tömege, téglafal-architektúrája, tagozata, nyílásrendje.				
Korrekciós javaslat		nem szükséges				
						

09	azonosító szám	Cím	Vasúti őrház 3. sz.		EOVX:	561942
		Helyrajzi szám	068/1		EOVY:	69093
Védettség:		nincs		Javaslat országos védelemre:		nem
Egyéb fennálló védettség		nincs		Nyilvántartás típusa		közlekedési építmény
				Tulajdonos		magyar állam
Helyi emlék leírása, jellege		Szentlőrinc-Sellye-Szlatina (ma Horvátország) közti vasútvonal sumonyi vasútállomásához tartozó felvételi épület. Az egyszerű nyeregtetős, kétszintes épület emeletén a vasút és a falu irányába is 3 -3 db vakolatkeretezésű osztott ablak, felettük a homlokzati oromzaton kör alakú padlásszellőző látható. Földszinten a vasút felé 2, míg a másik oldalon egy íves záródású bejárat került kialakításra. Jelenleg kihasználatlan. Az épület mellett eredeti kialakításában egy öntöttvas kút található.				
Helyi emlék története, stílusa, datálása		Az épület a 19. század végén épülhetett (a vasútvonal 1895-ös átadását követően). A korabeli, vidéki vasútállomásokra jellemző, funkcionális stílusban. Jellegzetes magyarországi vasúti épület. Klasszikus HÉV (Helyiérdekű Vasút) típusú alapján készült. Az Osztrák-Magyar Monarchia idején a vasútépítések során szabványterveket használtak a költséghatékonyság és az egységes arculat érdekében.				
Helyi emlék jelentősége		Az épület a magyar vasúttörténet és a vidéki közlekedésfejlesztés "hőskorának" emléke. Bár a személyszállítás ezen a szakaszon (a Sellye–Szentlőrinc vonalon) napjainkban már csak nagyon korlátozottan vagy pótlóbuszokkal üzemel, és az épület funkcióját veszítette, mégis fontos ipartörténeti mementója annak az időszaknak, amikor a vasút bekapcsolta a kis baranyai falvakat az országos vérkeringésbe. Az épület jelentőségét eredeti nyílásrendje és vakolat-architektúrája adja. Az 1900-as évek elejéről fennmaradt képeslap is ezt bizonyítja. <i>(Bal alsó kép forrás: www.vasutallomasok.hu)</i>				
Védett építészeti elemek		Az épület tömege, összes homlokzatának nyílásrendje, keretezés, párkányzat.				
Korrekciós javaslat		A bedeszkázott ablakok, ajtók helyett vissza kell állítani az eredeti kialakítású nyílászárókat.				

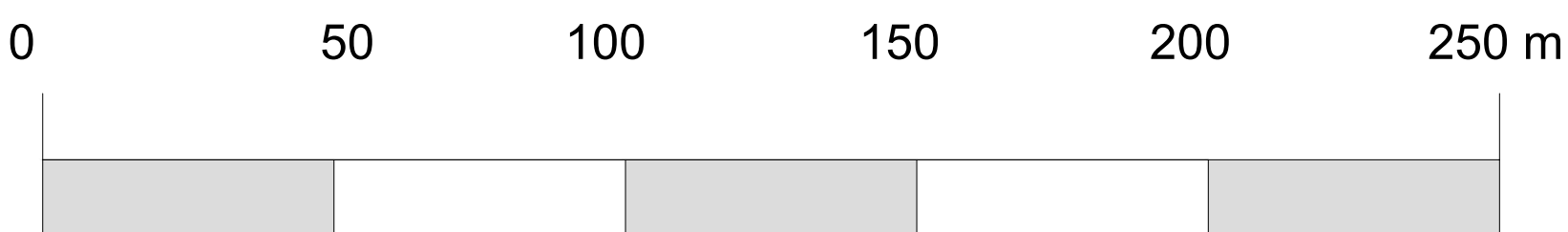

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNYEK ÁTTEKINTŐ TÉRKÉPE

ÁTTEKINTŐ TÉRKÉP

SUMONY KÖZSÉG
ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKLELTÁRÁHOZ

HELYI VÉDELEMRE ÉRDEMES ÉPÍTMÉNY